

Образованието на здравствените работници и подобрување на квалитетот на здравствените услуги

Гордана Панова, Ленче Николовска

Факултет за Медицински науки, Универзитет „Гоце Делчев“-Штип, Р.Македонија
gordana.panova@ugd.edu.mk

Образованието и едукацијата на човекот преставува стекнување на знаења, вештини, способности, задоволување на потребите, образовна компонента и стекнување животни и работни искуства, формирање ставови и развивање критички однос кон работата. Образованието има за цел да ја подигне свеста и да обезбеди можност за решавање на проблемите кои доведуваат до подобрување на квалитетот на здравствените услуги. Квалитетот е важен фактор во реформите и потребите на современите промени во образованието. Во време на брзи промени се бара постојано подобрување на услугите за здравствена заштита и постигнување на квалитет и професионализацијата на медицински сестри во науката, доведе до промени во образовниот систем и потреба од вклучување на вториот циклус на специјалистички студии.

Медицинска сестра е професија која систематски го следи развојот на медицината. Медицинска сестра е професија и наука базирана на дисциплина, која им помага на луѓето да постигнат здрав и продуктивен живот и е главната алка во спроведување на здравствената нега. Високото образование на здравствени науки во обуката на медицински сестри дава нови пристапи во третманот со пациентите во секојдневната практика како лица професионалици. Медицинска сестра и сите други здравствени работници наметнуваат потреба од постојана обврска за дополнителна обука, со цел бразд да се постигне потребните приспособувања за да се усогласат со современото сестринството и потреба за подигање на нивото на образование. Како резултат на Болоњскиот процес е три-годишна студија за медицински сестри со можност за стекнување диплома за дипломирана сестра и едногодишни специјалистички постдипломски студии.

Медицинската сестра во вршењето на здравствената дејност се должни да го применуваат своето најдобро стручното знаење, почитувајќи ги начелата на правото на заштита на здравјето на пациентите и етичките и стручните начела кои се во функција на заштита на здравјето на населението и на секој поединец⁴. Медицинската сестра е должност како деловна тајна да ги чуват сите податоци за здравствената состојба на пациентот. Поради своите, етички, верски и морални убедувања, медицинската сестра има право да се повика на својата совест и да одбие спроведување на здравствена нега ако тоа не е спротивно со правила на професијата, а со тоа не предизвива трајни последици по здравјето или не го загрозува животот на пациентот. За својата одлука мора навремено да го извести пациентот и одговорното или надлежното лице. Високото образование во здравствени науки во обуката на медицински сестри дава и нови пристапи во секојдневната практика на професионалци и покажува нови пристапи во третманот на пациентите.

РЕЗУЛТАТИ

На специјалистичките студии за сестри се запишале 59 сестри а завршиле 51 и се здобиле со диплома за:

- специјализирана сестра за интензивна нега,
- семејна и патронажна сестра,
- сестра специјализирана за ментално здравје,
- сестра специјализирана за анестезија,
- сестра специјализирана за инструментарка,
- сестра специјализирана за заразни и -незаразни болести.

Континуирана едукација е обврска на вработените во здравствениот сектор за редовно и континуирано образование и обука. Почнувајќи од 2012 година досега се реализирани вкупно 2084 едукации на 1269 лекари и 815 сестри. Само во 2015 година Министерството за здравство во програмата за едукација на лекари и медицински персонал, без исплатени 1000 здравствени работници 800 лекари и 200 медицински сестри. Едукацијата се обавувала во ЈЗУ-болница LIV и Флоренс Најтингел во Истанбул, Клинички центар во Лубљана, Нови Сад, Загреб, Белград, Токуда во Софија, King's College во Лондон, Универзитетска болница во Хамбург, Епендорф, An Arbour-Универзитет во Миџиген, САД, Клиника во Нирнберг, Ronald Regan-медицински центар во Лос Анџелес, САД, Memorial Hermann-Texas Medical Center и др.

Континуирана едукација е обврска на вработените во здравствениот сектор за редовно и континуирано образование и обука во контекст на соодветни стручни теми. Годишно на ниво на државата по 200-300 медицински сестри се вклучени во разни симпозиуми, конгреси, надвор од државата со цел пренесување на искуства и квалитети во здравствената нега.

Деветта меѓународна научна конференција THE TEACHER OF THE FUTURE 16-19-Јуни, Драч, Албанија

Табела. 1. Запишани и дипломирани медицински сестри од 1997-2015 на ФМН-Штип

Реден број на запишани студенти	Редовни	Вонредни
Запишани	315	413
Дипломирани	130	225
Вкупно запишани	728	
Вкупно дипломирани	355	

Број на студенти на специјализација и едукација	лекари	сестри	Вкупно завршени
специјализација		59	51
едукација	1269	815	2084

ЗАКЛУЧОК

Високото образование во здравствени науки во обуката на медицински сестри дава и нови пристапи во секојдневната практика на професионалици и покажува нови пристапи во третманот на пациентите. Образованието може да се одвива во неколку форми: формално, неформално, едукации. Сите се подгответи да помогнат да се развие и да се подобри квалитетот на здравствените услуги. Здравствените работници имаат право и обврска да се подложат на професионална обука, со цел да се задржи и да се подобри квалитетот на здравствената заштита. Развојот на технологијата и технолошките промени овозможи и промени во образованието на медицинските сестри како додипломски студии и специјализации во соодветни области од здравството. Квалитетот и ефикасноста на здравствените услуги зависи од компетентноста на вработените, структурата на индикаторите за квалитет на здравствените услуги, преку оценување на тоа дали здравствената установа има способност и ресурси за да се обезбеди висок квалитет на здравствената заштита.

Користена литература:

1. Reichert, S. and Tauch, Ch.: Trends IV: European Universities Implementing Bologna - 2005; Bologna Follow-up Group: Bologna Process Stocktaking - 2005.
2. Службен весник www.svesnik.com.mk/Issues/2.pdf, Македонија, 38/1991, 46/1993, 55/1995, 10/2004, 84/2005 ишчи
3. СЗО Регионална канцеларија за Европа-2005, Првата светска конференција. Регионална канцеларија на СЗО за Европа-10 WHO 1984, Nutbeam 1986, Basch 1990, World Bank 1993.
4. Lyis W L, Timby K. B. -Основните вештини и концепти и грижата за пациентот, J B Lippincott компанија, Филаделфија 1988.
5. Хендерсон В. Основните принципи на здравствената заштита, Здружение за нега образование во Загреб во 1994 година.
6. Frković A Wickerhauser Majer T. Биоетичката размислувања за палијативна нега, Том 50, Но 1, јануари -. Март 2006 година.